

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

**Wagnerova skupina: nástroj ruského hybridního působení nebo svébytný
aktér?**

Plzeň 2024

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Mezinárodní vztahy a teritoriální studia

Studijní obor Mezinárodní vztahy – evropská studia

Bakalářská práce

**Wagnerova skupina: nástroj ruského hybridního působení nebo svébytný
aktér?**

Pavel Hruban

Vedoucí práce:

Mgr. Zdeněk Rod

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2024

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci s názvem „*Wagnerova skupina: nástroj ruského hybridního působení nebo svébytný aktér?*“ vypracoval zcela samostatně za použití pouze uvedených zdrojů a v souladu s pravidly vědecké práce.

Plzeň, duben 2024

Pavel Hruban

Poděkování

Zde bych chtěl poděkovat vedoucímu této bakalářské práce Mgr. Zdeňku Rodovi za jeho velmi vstřícný přístup. Jeho rady a připomínky v průběhu zhotovování této práce byly velmi užitečné a nápomocné.

Obsah

Úvod.....	6
1. Hybridní působení.....	9
1.1. Od hybridní války k hybridnímu působení	9
1.2. Hybridní působení.....	13
1.3. Nástroje hybridního působení.....	14
1.4. Soukromé vojenské organizace jako nástroj hybridního působení.....	17
2. Metodologie	18
3. Wagnerova skupina.....	22
3.1. Zakladatelé Wagnerovy skupiny.....	22
3.2. Potenciální vazba na Kreml	23
4. Působení Wagnerovy skupiny ve vybraných zemích.....	25
4.1. Působení Wagnerovy skupiny na Ukrajině v letech 2014 a 2015	25
4.2. Působení Wagnerovy skupiny na Ukrajině po 24. únoru 2022	26
4.3. Působení Wagnerovy skupiny v Sýrii.....	29
4.4. Působení Wagnerovy skupiny v Libyi.....	32
4.5. Působení Wagnerovy skupiny v Súdánu.....	34
4.6. Působení Wagnerovy skupiny ve Středoafričské republice	36
4.7. Působení Wagnerovy skupiny v Mali.....	40
5. Závěr	43
Zdroje.....	47
Resumé.....	54

Úvod

Wagnerova skupina (WS) je soukromá vojenská organizace založená v roce 2014. Je mnohými považována za jistou stínovou armádu, která slouží jako efektivní nástroj hybridního působení Ruské federace. Existují podezření, že Kreml tuto organizaci využívá k působení v šedé zóně hybridního válčení. WS zkrátka svým působením může hájit politické a ekonomické zájmy Ruska v různých státech s tím, že ruský prezident Vladimir Putin může kdykoliv její propojení se státem zapřít. Rusko se tak použitím WS vyhne přímé odpovědnosti za akce v cizích zemích, které by mohly potenciálně vést k porušení mezinárodního práva (Hybrid CoE Nedatováno).

V Rusku v současné době působí hned několik soukromých vojenských organizací, například Ruské Imperiální Hnutí, E.H.O.T., Jestřáb či Štít (Molfar Nedatováno). WS tedy není jedinou ruskou soukromou vojenskou organizací, a to i přes to, že zákony Ruské federace vznik soukromých vojenských organizací zakazují. Je nutné zmínit, že Kreml z využívání různých, údajně nestátních, aktérů ke svému hybridnímu působení, není obviněn poprvé (CSIS 2020). Prostředníci, kteří navenek mají vypadat, že jednají svébytně, ale ve skutečnosti jsou napojeni na stát, byli používáni už Sovětským svazem. V roce 1937 například došlo ke zformování jisté „Sovětské skupiny dobrovolníků“, která působila v Číně v době japonské invaze. Oficiálně se mělo jednat o skupinu dobrovolníků a Moskva, podobně jako dnes v případě WS, s ní popřela jakékoliv propojení. Ve skutečnosti se však jednalo o příslušníky Sovětských vzdušných sil. Za studené války SSSR posílal do států Afriky a Blízkého východu své vojenské odborníky pod záštitou „poradců“ a v devadesátých letech už ruští „dobrovolníci“ operovali v Moldavsku a Gruzii (CSIS 2020).

Wagnerova skupina působila nebo stále působí ve státech jako Sýrie, Súdán, Ukrajina, Středoafriká republika či Mali (European Council 2023). V mnohých z těchto lokalit byla také několikrát za dobu svého působení,

obviněna z porušování lidských práv. Má být zodpovědná například za zabití čtyř novinářů ve Středoafričské republice, za mučení a následnou dekapitaci zběhlého vojáka v Sýrii nebo za masakr v ukrajinském městě Buča (Vorobyov, N. 2022). Evropská unie v roce 2021 na WS a na osoby s ní spojené uvalila sankce a označila ji za prostředníka Moskvy. Tento čin ospravedlnila odvoláním se na projev Vladimira Putina z roku 2012. V tomto projevu ruský prezident zmínil, že by soukromé vojenské organizace byly efektivním nástrojem pro plnění cílů ruského státu bez jeho přímého zapojení (European Council 2023).

Jsou státy s potvrzenou přítomností WS, kde je existence ruských zájmů zcela zřejmá. Příklady těchto států mohou být například Ukrajina či Sýrie. Pak jsou zde ale také státy, kde je sice aktivita Wagnerovy skupiny potvrzena, ale není zcela zřejmé, zda zde od začátku jejího působení hájila ruské zájmy (Baker, N. – Bullock, C. 2023). Není tedy jasné, jestli má Rusko své zájmy ve všech státech, ve kterých Wagnerova skupina působí či působila.

Cílem této práce je objasnit, zdali je Wagnerova skupina soukromou vojenskou organizací, která operuje svébytně a nezávisle na Rusku, anebo zdali se jedná o nástroj ruského hybridního působení, kterým Rusko ve světě hájí své zájmy. Pomocí zkoumání konkrétního působení WS v určitých státech bude práce hledat spojitosti mezi jejími aktivitami a tamními zájmy Ruské federace.

Zabývat se touto problematikou je v současné době velmi důležité. Agresivní státy, které soukromé vojenské organizace využívají jako nástroje hybridního působení, si mohou pomocí nich ve světě například prosazovat své strategické zájmy či hledat spojence. Některé soukromé vojenské organizace mají kapacity na to, aby působily na několika místech najednou a hájily celou škálu možných zájmů, od ekonomických přes vojenské až například k energetickým. Takovéto organizace pak mohou představovat poměrně silnou hrozbu pro současný mezinárodní řád (Hybrid CoE Nedatováno).

První část bakalářské práce se zabývá teoretickým zázemím hybridního působení a hybridních hrozeb. Rozebere, jaké jsou jejich nástroje, kdy jsou používány nebo proč se místo původního pojmu „hybridní válka“ začaly používat právě tyto dva pojmy. Dále se také v této části zaměřím na samotné soukromé vojenské organizace, které mohou být využívány státy jako specifický nástroj hybridního působení.

Druhá část práce začne samostatnou kapitolou o fungování Wagnerovy skupiny. V této kapitole primárně dojde k představení aktérů, kteří stáli u jejího vzniku. Toto je pro objasnění, zda je WS přímo napojena na Kreml, poměrně důležité. Po této kapitole se práce zaměří na samotný výzkum, tedy zda je Wagnerova skupina svébytným aktérem nebo ruským hybridním nástrojem. V rámci výzkumu se bude práce zabývat ruskými zájmy ve státech, kde Wagnerova skupina byla či stále je aktivní.

1. Hybridní působení

1.1. Od hybridní války k hybridnímu působení

Hybridní válka je poměrně nový pojem, který se v odborné literatuře začal objevovat až začátkem dvacátého prvního století, kdy začal být studován primárně vojenskými intelektuály (viz Hoffman 2007). Výrazný zlom přišel po ruské anexi Krymu v roce 2014, kdy se tento pojem dostal do povědomí širší veřejnosti a začal být považován za silnou hrozbu pro uspořádání a rovnováhu západního světa. Pojem hybridní válka se stal nejvíce používaným při snaze zachytit a co nejpřesněji popsat komplexitu vedení války ve dvacátém prvním století. Tedy v době, kdy se počet státních i nestátních aktérů znásobil a vlivem vývoje moderních technologií se již konflikty nemusí nutně odehrávat pouze na bojišti (Wither, J. K. 2016: 74).

Od doby, co se odborná literatura tímto pojmem začala zabývat pochopitelně vzniklo poměrně velké množství různých definicí. Tyto definice se často lišily podle akademického pozadí různých odborníků. Například historikové jako Peter R. Mansoor a Williamson Murray přicházeli s rozdílnými definicemi než vojenští intelektuálové jako Frank Hoffman. Při vytváření co nejpřesnější definice nešlo odborníkům pouze o akademický počin. Způsob interpretace tohoto pojmu měl totiž silný vliv na to, jak budou státy na hybridní válku nahlížet a jaký postoj se ohledně této problematiky rozhodnou zaujmout (Wither, J. K. 2016: 74).

Definice podle Franka Hoffmana z jeho monografie s názvem *Conflict in the 21st Century: The Rise of Hybrid Wars* z roku 2007 zní následovně: „Hybridní válka zahrnuje škálu různých způsobů vedení války, kterou je tak možné vést pomocí konvenčních schopností, neregulérních taktik a uskupení nebo různých aktů terorismu“ (Hoffman, F.G. 2007: 8). Monografie vzniká v kontextu událostí po 11. září 2001. Hoffman v ní popisuje novou éru válčení proti protivníkovi, který používá asymetrický způsob boje a opírá se přitom o

zkušenosti z americké invaze do Afghánistánu a Iráku a o boj Izraele s Hizballáhem (Hoffman, F.G. 2007: 8,11). Dle Solmaze (2022) Hoffmanovo dílo napomohlo k popularizaci termínu hybridního válčení v armádních a akademických kruzích v USA. Hoffmanova definice také pomohla americké armádě porozumět této problematice více do hloubky.

Ve svém díle se Frank Hoffman také snažil zvýšit povědomí o nestátních aktérech zformovaných po konci studené války, kteří mohou mít vojenské dovednosti srovnatelné se státními armádami. Tomuto modelu by odpovídaly různé militantní a teroristické skupiny jako například Hizballáh či Hamás (Hoffman, F.G. 2007: 28). Přitom ale zmiňuje i fakt, že hybridní válka může být řízena i samotnými státy. Státy podle něj mohou kdykoliv změnit status svých regulérních vojenských sil na neregulérní jednotky, což jim umožní aplikovat netradiční válečné taktiky (Hoffman, F.G. 2007: 29). Příkladem by mohla být například válka v Gruzii v roce 2008, kdy Rusko v boji využilo působení jihoosetských a abchazských milicí, které zkombinovalo s působením ruské armády a ruských speciálních jednotek. Tato integrace regulérních a neregulérních vojenských sil se do jisté míry odlišila od historické podoby hybridní války, kdy neregulérní aktéři většinou působily separátně a nebyly na přímo ovládnání státními aktéry (Wither, J.K. 2016: 75).

V letech, které následovaly po vydání Hoffmanovo monografie se různí armádní historikové (viz Mansoor a Murray 2012: 2) začali zabývat tím, zda se jedná o nový fenomén či nikoliv. V rámci debat o této problematice v historickém kontextu došli k závěru, že kořeny neregulérního způsobu boje sahají dávno do minulosti. Williamson Murray a Peter R. Mansoor ve svém díle *Hybrid Warfare: Fighting Complex Opponents from the Ancient World to the Present* z roku 2012 definují hybridní válku jako „konflikt zahrnující kombinaci konvenčních vojenských sil a neregulérních aktérů (partyzáni, povstalci a teroristi), kterého se mohou zúčastnit státní i nestátní aktéři, kteří mají společné politické cíle“ (Mansoor, P.R. – Murray, W. 2012: 2).

V tomto díle Peter R. Mansoor a Williamson Murray popisují a zkoumají, jak byly prvky hybridní války používány v různých historických konfliktech, počínaje už Peloponéskou válkou. Zmiňuje, že hybridní protivníci mají ve válce s konvenčními silami na své straně čas. Jsou odhodláni a schopni prodloužit válečný konflikt, což často vede k jejich konečnému vítězství. Válka na cizím území s hybridním protivníkem, který má velkou znalost terénu a naplno využívá místní podmínky ve svůj prospěch, je často velmi zdlouhavá. Mocnost bojující mimo své území s hybridními protivníky musí být velmi silně angažovaná, aby mohla ve finále docílit svého vítězství. Pokud mocnosti však dojde trpělivost a svá vojska je donucena stáhnout, tak válkou prohrává. Konkrétním příkladem může být například válka v Afghánistánu, kde se ani po více než devatenácti letech nepodařilo zničit islámské hnutí Taliban (Mansoor, P.R. – Murray, W. 2012: 7).

Dalším důležitým autorem, který problematiku hybridní války zkoumá, je Ofer Friedman. Ten se tomuto tématu věnuje primárně v kontextu ruské anexe ukrajinského poloostrova Krym a růstu Islámského státu v Sýrii a Iráku. V díle *Hybrid Conflicts and Information Warfare* z roku 2019, na kterém Friedman spolupracoval s Kabernikem a Pearcem, je rok 2014 pokládán za určitý bod zlomu v mezinárodní bezpečnosti. Akteři začínají plně využívat potenciálu informačního prostoru pomocí nových efektivních komunikačních prostředků. Tato skutečnost výrazně mění charakter konfliktů. Chytré a účinné využití moderních technologií, které ovlivňují cílové skupiny, přináší velmi dobré výsledky (Friedman, O. – Kabernik, V. – Pearce J.C. 2019: 1).

Autoři v tomto díle přirovnávají prostředky hybridní války k určitému viru a stejně jako Mansoor a Murray argumentují, že zde tento „virus“ přežívá už tisíce let. Změna však nastala v jeho šíření. Pomocí nových technologií tak tento „virus“ může být šířen mnohem efektivněji a rychleji než kdy dříve. To neznamená, že je „virus“ dnes silnější nebo že jsou jeho oběti náchylnější, ale že

je mu vystaveno mnohem více lidí (Friedman, O. – Kabernik, V. – Pearce J.C. 2019: 1).

V roce 2016 přichází na hrozby hybridní války reakce ze strany NATO a EU. Ty se zavazují k budoucí spolupráci a k vytvoření efektivních strategií a návodů, jak hrozbám hybridní války čelit. Dále například vznikají i nové instituce, jako například Evropské centrum excelence pro boj s hybridními hrozbami. Rok 2016 tak značí zlom v pohledu západního světa na skutečnou důležitost hybridní války a boj proti ní se stává jednou z priorit (NATO 2016).

K problematice se v tomto období vyjadřuje i Mark Galeotti. Ten se, podobně jako například Friedman, zabývá hybridní válkou v kontextu Ruska. Galeotti zmiňuje, že Rusko v současné době nemá kapacity na to, aby se konvenčně mohlo měřit se silou NATO a Evropy. Tato skutečnost přivádí Rusko k tomu, že se musí uchýlovat k nekonvenčním strategiím, které působí na slabá místa svých západních protivníků. Slabými místy Galeotti myslí například informační prostor, který Rusku umožňuje po Evropě efektivně šířit kampaně a dezinformace, což následně vede k destabilizaci společnosti (Galeotti, M. 2016: 1). Galeotti dále zmiňuje, že Evropa a NATO, i přes jejich zmíněnou spolupráci a deklaraci boje proti hrozbám hybridní války, nedělají dost. Klade důraz například na HDP členských států na obranu, které má být podle něj vyšší než 2 %, která označuje za symbolická (Galeotti, M. 2016: 3). Jeho výhrady ke strategiím pokračují tím, že se hybridní válce dá těžko bránit něčím, co je pouze implementováno Bruslem a navrhuje mnohem přísnější přístup, jako například přísnou kontrolu všech financí proudících z Ruska a do Ruska. Finance jsou podle Galeottiho právě tím, z čeho se v moderním světě stává velmi silná zbraň, která například právě Rusku umožňuje ovlivňovat nálady ve společnosti a politické dění (Galeotti, M. 2016: 4).

Po širším zkoumání a intenzivnějších diskuzích mezi odborníky však začal být pojem hybridní válka kritizován (Reichborn-Kjennerud, E. – Cullen, P. 2016: 4).

Odborná literatura se shodla na tom, že problematika hybridní války je komplexnější a nemusí se vztahovat pouze na bojiště. Akteři spolu nemusí nutně být ve válečném stavu, aby se navzájem staly terčem použití různých nástrojů hybridního působení. Tyto nástroje zkrátka umožnily aktérům dosáhnout svých cílů na cizím území bez toho, aby bylo nutné přímo použít vojenské síly. Používání pojmu hybridní válka se tak stalo pro analytiku a politiky nepraktické a potenciálně i nebezpečné. Do pojmu hybridní válka se totiž začaly zahrnovat i nevojenské a nenásilné nástroje, což vyvolalo otázky, zda je možné nenásilné mezistátní soupeření nazývat slovem válka (Wither, J.K. 2016: 79).

1.2. Hybridní působení

V rámci terminologie se v posledních letech kvůli komplexnosti a dynamice této problematiky začal využívat termín hybridní působení, který podle mnoha odborníků tento fenomén nejlépe vystihuje (Drmola, J. – Mareš, M. – Kraus, J. 2022: 344). Pojem hybridní působení již otevřeně pracuje se skutečností, že se akce hybridních aktérů nevztahují pouze na bojiště nebo na použití vojenské síly. Za hybridní působení se považují například i ekonomický nátlak či šíření dezinformací, což jsou akty, které se používají i mimo válečný konflikt (Reichborn-Kjennerud, E. – Cullen, P. 2017: 3).

S bližším pojednáním o hybridním působení přichází strategie pro čelení hybridnímu působení, vydána Ministerstvem obrany ČR v roce 2021. Ta definuje hybridní působení následovně: „Hybridní působení je skrytá i zjevná činnost státních či nestátních aktérů, namířena proti zranitelným prvkům demokratického státu a společnosti“ (Ministerstvo obrany ČR 2021: 3). Dále pojem rozvádí tak, že státní aktéři, kteří jsou původci hybridního působení, jsou primárně státy autoritářské, které mají regionální nebo globální mocenské ambice. Podle strategie pod hybridní působení spadá aktivní útočení na různé státní komponenty, jejichž ochromení vede k destabilizaci státu. Dále také silně pracuje s psychologickými dopady útoků na tyto komponenty a s jejich narušením na systémové a strukturální úrovni (Ministerstvo obrany ČR 2021: 5).

Autoři Drmola, Mareš a Kraus pak v reakci na zmíněnou strategii uvádějí, že hybridní aktéři se také snaží o to, aby jejich aktivity nebyly napadenými objekty vnímány jako hrozba a aby nevedly k až moc silným obranným opatřením (například k vyhlášení války). Při implementaci hybridního působení se hybridní aktér snaží používat takové metody, které mu umožní popřít jakoukoliv zodpovědnost za danou akci (Drmola, J. – Mareš, M. – Kraus, J. 2022: 350).

1.3. Nástroje hybridního působení

Některé nástroje hybridního působení byly používány již v minulosti. Rychlý vývoj a modernizace technologií však otevřela dveře novým nástrojům, které jsou specifické svojí sofistikovaností, organizací a komplexitou (Ministerstvo obrany ČR 2021: 6). Hybridní aktéři mají při snaze dosáhnout svých cílů, k dispozici spoustu různých nástrojů, které mohou použít napříč několika státními sektory. V odborné literatuře je v těchto sektorech poměrně silná shoda. Jedná se o sektory ekonomické, politické, civilní, kybernetické, informační a vojenské (Reichborn-Kjennerud, E. – Cullen, P. 2017: 3). Někteří autoři ještě vojenský sektor dále dělí podle použití regulérních vojenských sil a neregulérních vojenských sil (Abdyraeva, C. 2020: 14).

Že se v dnešní době vojenská invaze ze strany agresivního státu neobejde bez použití celé řady různých nástrojů hybridního působení, dokazuje například ruské působení na Ukrajině. Úplné invazi spuštěné v únoru roku 2022 předcházela ze strany Ruska velmi rozsáhlá hybridní kampaň. V rámci této kampaně docházelo k intenzivnímu ovlivňování a oslabování různých státních sektorů. Hybridní akce zahrnovaly dezinformační kampaně, kyberútoky směřované na státní instituce a na klíčovou infrastrukturu, diplomatický nátlak, kooptování úředníků a nedeklarovanou vojenskou intervenci na Krymu a na východní Ukrajině. Rusko na Ukrajině s celou řadou hybridních akcí pokračuje i po spuštění invaze (Hybrid CoE Nedatováno).

Příklady ekonomických nástrojů hybridního působení mohou být například různé formy implementace ekonomických sankcí či vytváření určitého nátlaku na energeticky závislé státy pomocí zadržování přírodních zdrojů (Abdyraeva, C. 2020: 15). Strategii vydírání energeticky závislých států si například mohlo zkusit několik států Evropy po začátku války na Ukrajině, kdy Rusko vyhrožovalo, že omezí dodávky plynu a ropy na území EU (Dvořák, L. 2022). Dalším příkladem ekonomických hybridních nástrojů mohou být také státem vlastněné společnosti, které fungují po celém světě. Konkrétním příkladem mohou být různé čínské firmy, jejichž majoritním vlastníkem je stát, které ve velkém využívají velké kupní síly západního světa. Bezpečnostní strategie ČR z roku 2023 tyto firmy považuje za státní nástroje, které jsou kdykoliv ochotné ve světě hájit zájmy Číny (Ministerstvo zahraničních věcí 2023: 13).

Za politické či diplomatické nástroje hybridního působení mohou být považovány různé formy vyvíjení nátlaku pomocí výroků a činů, jejichž zdrojem je oficiální politická reprezentace (Ministerstvo vnitra 2024). Běžně také může docházet k podkopávání demokracie a k destabilizaci státního systému pomocí ovlivňování politických rozhodovacích procesů a stěžejních státních sektorů. To může mít za důsledek rozdělení společnosti a oslabení důvěry občanů ve stát. (Ministerstvo obrany ČR 2021: 6). Dále se může jednat i o různé způsoby uplatňování politického vlivu (Ministerstvo vnitra 2024). Běžně také dochází k tomu, že se agresivní stát snaží ovlivnit volby jiného státu a podporuje politické strany a kandidáty, kteří jsou mu nakloněny (Hybrid CoE nedatováno).

Informační nástroje hybridního působení umožňují ovlivňovat veřejné mínění a provádět sociální a psychologickou manipulaci pomocí šíření informací. Aktéři mohou provádět operace v rámci kterých dochází ke strategickému vypouštění nebezpečných informací do éteru. Pomocí šíření těchto informací se aktéři snaží například o vytvoření pozitivního vnímání o nich samotných, o ospravedlňování různých kontroverzních či agresivních kroků nebo

o udržování obyvatelstva v nevědomosti. Konkrétně může jít například o zneužívání sociálních sítí, kde nejčastěji dochází k manipulaci uživatelů pomocí reklam, botů šířících polarizující zprávy či tzv. trollích farem. Sociální sítě tak ve výsledku mohou aktérům posloužit jako zbraň. Dalším konkrétním příkladem mohou být zpravodajské weby či různá média, která aktérům umožňují vést dezinformační a propagandistické kampaně pomocí šíření nepravdivých informací a konspiračních teorií (Abdyraeva, C. 2020: 15).

Dalšími nástroji hybridního působení mohou být různé kybernetické operace. Kybernetický prostor je dnes velmi významný pro fungování státu. Kyberútoky umožňují aktérům zasáhnout klíčové sektory, jako například veřejnou správu či státní infrastrukturu, jejichž oslabení může mít ničivé následky (Ministerstvo vnitra 2024). Kromě samotných kybernetických útoků do hybridního působení v kybernetické oblasti spadají i různé formy kybernetické špionáže. Aktéři tak mohou například shromažďovat důležité a tajné informace, strategicky vypouštět tajné informace nebo ve svůj prospěch měnit uložené informace (Abdyraeva, C. 2020: 15).

Dalším nástrojem hybridního působení jsou vojenské a ozbrojené síly. Druhů neregulérních ozbrojených sil je celá řada. Může se jednat o teroristy, o různé partyzánské jednotky, povstalce nebo například o neoznačené vojáky (Abdyraeva, C. 2020: 15). Příkladem, kdy došlo k využití neoznačených vojáků může být obsazení ukrajinského poloostrova Krym. Ráno 27. února roku 2014, obsadili těžce vyzbrojení vojáci v zelených neoznačených uniformách budovu regionálního parlamentu v hlavním městě krymského poloostrova Simferopolu a na střechu budovy vztyčili ruskou vlajku. V dalších dvou týdnech tato neoznačená ozbrojená komanda na Krymu obsadila i ukrajinské základny a další strategická místa. Rusko popřelo jakákoliv obvinění, že se jedná o neoznačené ruské vojáky. Zaujalo postoj, že jsou to „jednotky sebeobraný“, které se zformovaly na Krymu, aby ochránily místní ruské obyvatelstvo před ukrajinskými ultranacionalisty. Později tvrdilo, že ruské vojenské jednotky byly

přítomné na Krymu až po uspořádání referenda, které nebylo uznáno jako legitimní. Postupem času se ruské stanovisko o neoznačených vojácích měnilo až do chvíle, kdy v roce 2015 Vladimir Putin otevřeně přiznal, že se jednalo o speciální jednotky GRU, námořnictvo a komanda (Schreck C. 2019).

V tabulce č. 1 v prvním sloupci je znázorněno několik oblastí státních zájmů, které mohou státy hájit pomocí různých nástrojů hybridního působení. Konkrétní nástroje hybridního působení jsou zmíněné ve druhém sloupci.

Tabulka č.1: Přehled nástrojů hybridního působení

Státní zájmy	Konkrétní nástroj hybridního působení
Ekonomický	Sankce, vliv státních obchodních společností, ekonomický nátlak
Politický, diplomatický	Politická podpora favorizovaným politikům, výroky vysokých politických představitelů
Informační	Dezinformační a propagandistické kampaně
Kybernetický	Kybernetické útoky
Vojenský	Teroristické skupiny, povstalci, partyzánské jednotky, neoznačení vojáci, soukromé vojenské organizace

1.4. Soukromé vojenské organizace jako nástroj hybridního působení

Za specifický nástroj hybridního působení mohou být považovány i soukromé vojenské organizace, mezi které patří i Wagnerova skupina. V posledních letech se Rusko, při snaze maximalizovat své ekonomické, vojenské a geopolitické

zisky, začalo na tyto organizace v mnoha ohledech silně spoléhat (Hybrid CoE Nedatováno).

Soukromé vojenské organizace mohou v různých státech po světě sloužit jako ochránci místních politických elit, mohou trénovat a asistovat místním ozbrojeným složkám při boji nebo například působit jako poradci. To vše dělají pod zástěrou soukromých organizací, aby s nimi své propojení mohla Moskva kdykoliv popřít. Efektivní využití těchto organizací se Rusku poprvé osvědčilo na východní Ukrajině v roce 2014. V dalších letech byly využity i v Sýrii a v Libyi, kde bojovaly společně s místními silami, a postupně došlo k jejich expanzi do subsaharské Afriky, Latinské Ameriky a dalších regionů (Doxsee, C. – Katz, B. – Jones, S.G. – Harrington, N. 2020).

Další velkou výhodou soukromých vojenských organizací z pohledu státu je fakt, že mohou být nasazeny s mnohem menší mírou opatrnosti než státní vojenské síly. Vlády nejsou přímo zodpovědné za ztráty, které soukromé vojenské organizace v konfliktu utrpí a média a veřejnost jim nevěnují velkou pozornost. Nelze přehlédnout ani skutečnost, že při využití služeb žoldnéřů se oproti nasazení státní armády silně zredukuje náklady, které stát musí vynaložit (De Castro, N. 2021: 38).

2. Metodologie

Tato práce bude vypracována ve formě případové studie. Jak uvádím v úvodu, cílem této práce je objasnit, zdali je Wagnerova skupina soukromou vojenskou organizací, která operuje svébytně a nezávisle na Rusku, anebo zdali se jedná o nástroj ruského hybridního působení, kterým Rusko ve světě hájí své zájmy. Z těchto důvodů se výzkum zaměří na jednotlivé státy vybrané níže, ve kterých Wagnerova skupina působila nebo stále působí a na aktivity, které v těchto státech vykonává. V těchto státech budu analyzovat počínání Wagnerovy skupiny a zároveň to, zdali je možné najít propojení se zájmy Kremlu. Za propojení budu považovat aktivity WS, které budou zřetelně hájit či podporovat určitý zájem

Kremlu (např. podpora ruských státních vojsk na bojišti, pomoc různým Ruskem protěžovaným politikům nebo hájení ruských ekonomických či energetických zájmů). U některých států (Ukrajina či Sýrie) dostupná literatura usuzuje, že Wagnerova skupina v nich pravděpodobně působí jako nástroj hybridního působení Kremlu (Doxsee, C. – Katz, B. – Jones, S.G. – Harrington, N. 2020). U států Sahelu či rovníkové Afriky se ukazuje, že propojení Wagnerovy skupiny s Kremlem už tak zjevné není.

V této práci budu analyzovat WS ve státech, které jsou znázorněny v tabulce č. 2. U těchto států došli výzkumníci ke shodě, že zde WS strukturovaně působila či stále působí.

Tabulka č. 2: Působení Wagnerovy skupiny v letech 2014–2023.

Stát	Období
Ukrajina	Od roku 2014
Sýrie	Od roku 2015
Libye	Od roku 2015
Súdán	Od roku 2017
Středoafriická republika	Od roku 2018
Mali	Od roku 2020

Zdroj: (Doxsee, C. – Katz, B. – Jones, S.G. – Harrington, N. 2020; Parens, R. 2022; Seddon, S. 2023; Rod et al. 2022; Mohamedou, K. 2024: 17)

Kreml může využívat WS k tomu, aby v určitých státech hájila jeho zájmy. WS může hájit zájmy například vojenské, ekonomické či politické. Tyto zájmy jsou uvedeny v tabulce č. 1. Pro prosazování jednotlivých zájmů pak Rusko může použít nástroje hybridního působení, které jsou pro hájení daného zájmu

nejefektivnější. Tyto nástroje hybridního působení jsou také zmíněny v tabulce č. 1. Za hájení například vojenských zájmů budu považovat podporu ruské armády na bojišti, či její samostatné dobývání strategických cílů ve válečných konfliktech, ve kterých je Rusko zapojené. Za hájení ekonomických zájmů budu považovat například ochranu ruských investic v cizích státech, ochranu působení ruských státních společností nebo těžbu nerostných surovin pro ruské státní společnosti. Za hájení politických zájmů pak budu považovat například podporu politických elit, které jsou prokazatelně favorizovány Kremlem či různé geostrategické výhody Ruska v jiných státech.

Dále se tato práce bude opírat o vícero metod. Na jedné straně práce vychází z metod sběru dat. Problematika Wagnerovy skupiny a státního využívání soukromých vojenských organizací je dnes v odborné sféře poměrně silně diskutované téma. Přesto se však jedná o vcelku nový fenomén, který nebyl doposud probádán v celé své šíři (De Castro, N. 2021: 35). Wagnerova skupina se totiž snaží jednat v utajení a charakter jejích aktivit se poměrně často razantně mění. Ze zmíněných důvodů bude tato práce čerpat z široké palety dostupné literatury pojednávající o tomto tématu. Jako zdroje jí poslouží například články z odborných časopisů a světově uznávaných a relevantních médií. Dále se bude tato práce opírat o studie vypracované nevládními organizacemi a jinými institucemi. Na druhé straně se práce opírá o metody analýzy dat. Dojde tedy k analýze textů a kontextu.

Práce se při výzkumu zaměří na časový úsek mezi údajným založením Wagnerovy skupiny v roce 2014 a smrtí jejich zakladatele, ruského oligarchy Jevgenije Prigožina v srpnu roku 2023. Tento časový úsek je stanoven kvůli proveditelnosti daného výzkumu. Aktivity zkoumaného subjektu jsou totiž velmi nepředvídatelné a v jeho vývoji dochází k neustálým změnám.

Následující část této práce stručně představí Wagnerovu skupinu, konkrétně představí muže, kteří stáli u jejího vzniku a kontroverze pojící se s jejím údajným napojením na Kreml. Dále přijde na řadu samotná analytická

část, ve které dojde k analýze působení WS a ruských zájmů ve státech uvedených v tabulce č. 2.

3. Wagnerova skupina

Ještě před samotnou analýzou této práce, je třeba objasnit za jakých podmínek a proč došlo k vzniku této soukromé vojenské organizace. Vznik Wagnerovy skupiny a pozadí osob, které za jejím vznikem stály, je pro kontext analýzy této práce důležité. Jedná se totiž o osoby, ve své době, velmi blízké vládnoucím elitám v Moskvě a o osoby z prostředí ruské armády. Vytvoření Wagnerovy skupiny je primárně spojováno se dvěma jmény, Jevgenij Prigožin a Dimitrij Utkin. Oba zmínění, podle dostupných informací, nepřežili pád letadla v srpnu roku 2023 (Seddon, S. 2023).

3.1. Zakladatelé Wagnerovy skupiny

Jevgenij Prigožin, jenž je považován za úplného zakladatele, byl v osmdesátých letech minulého století vězněný za krádeže a za podvody. Po pádu SSSR a po propuštění z vězení na plno využil období privatizace a začal intenzivně podnikat v oboru gastronomie. Přes prodejny s hot dogy se dostal k síti supermarketů a časem si v Petrohradu otevřel restauraci, kterou si oblíbily různé movité a důležité osoby tehdejšího Ruska, včetně Vladimira Putina. V té době již ruský prezident si restauraci volil například pro své narozeniny nebo pro večere při státních návštěvách jeho světových protějšků. Přibližně z této doby pochází přezdívka Jevgenije Prigožina „Putinův šéfkuchař“. Své přezdívky ještě více dostal, když se později stal hlavním zprostředkovatelem cateringu Kremlu. Kromě Kremlu zásoboval potravinami i ruské ozbrojené síly, kde si podle Fondu boje s korupcí, založeného Alexejem Navalným, vydělal přibližně 75 miliard českých korun. Prigožin tak postupně s Vladimírem Putinem navázal důvěrný vztah a v roce 2014 založil Wagnerovu skupinu (Makhinchuk, J. (2023).

Dimitrij Utkin vystupoval jako pravá ruka Jevgenije Prigožina. Byl zodpovědný za celkové velení WS při boji a za bojový trénink rekrutů. Samotná WS podle Utkina údajně dostala svůj název. Wagner byl totiž Utkinův volací znak, což má být jistým odkazem na Richarda Wagnera, oblíbeného skladatele

Adolfa Hitlera. Utkin mezi lety 1988 a 2008 sloužil v ruské vojenské zpravodajské službě GRU a účastnil se obou válek v Čečensku. Po konci jeho působení v GRU se měl stát nájemným zabijákem a žoldněrem. Tehdy jeho letité zkušenosti a expertízu využil Prigožin při založení WS. Utkin se tak stal důležitou osobností WS a zúčastnil se hned první její mise, tedy podpory proruských separatistů na východě Ukrajiny v roce 2014. Následně měl být zapojen i v operacích WS v Sýrii a v Africe. V roce 2021 ho vyšetřování BBC spojilo s působením WS v Libyi. (Seddon, S. 2023).

Počet členů WS se podle dostupných zdrojů v posledních letech velmi prudce zvýšil. V jejích začátcích měla WS podle odhadů kolem 5000 členů. Jednalo se primárně o bývalé členy ruských speciálních sil, důstojníky GRU nebo o bývalé členy ruské armády, kteří měli v minulosti pletky se zákonem (Makhinchuk, J. (2023)). Po začátku ruské invaze na Ukrajinu však počet členů WS silně vzrostl. Prigožin začal verbovat ruské vězně výměnou za omilostnění a k roku 2023 měla WS kolem 25 000 členů (BBC 2023).

3.2. Potenciální vazba na Kreml

Od vzniku Wagnerovy skupiny se objevují různé otázky, týkající se právního základu její existence. Ruské zákony totiž, na svém území, vznik soukromých vojenských organizací zakazují a deklarují, že všechny složky týkající se obrany mají náležet státu. Přesto je však možné v tomto systému objevit skuliny. Například je podle ruského zákona možné, aby státní podniky měly své vlastní ozbrojené složky kvůli zajištění jejich bezpečnosti. To de facto umožňuje ruským občanům pracovat legálně jako žoldněři. Dále se také zákony dají obejít registrací soukromé vojenské organizace v zahraničí (CSIS 2020). Někteří odborníci tvrdí, že ilegality soukromých vojenských organizací v Rusku přetrvává proto, aby bylo co nejjednodušší popřít různá obvinění z jejich napojení na stát (Rondeaux, C. 2019).

Dále se také objevují mnohá obvinění z jejího napojení na GRU nebo na její využívání ruské vojenské infrastruktury. Hlavní základna Wagnerovy skupiny totiž leží ve městě Molkin v Krasnodarském kraji. Neobvyklé na této základně je, že ji Wagnerova skupina sdílí s 10. samostatnou brigádou zvláštního určení GRU, což logicky vzbuzuje mnohá podezření ohledně jejich spolupráce. Wagnerova skupina byla také několikrát zdokumentována při využívání vojenských transportních letounů náležících Vojenským vzdušným silám Ruské federace. Dále se například objevují i informace o tom, že jsou ranění členové Wagnerovy skupiny ošetřováni v ruských armádních nemocnicích (CSIS 2020).

Jak již bylo zmíněno, WS byla od začátku svého působení nasazena v různých státech po světě. V Sýrii bojovala společně s ruskou armádou na straně prezidenta Bašára al-Asada proti Islámskému státu. Rusko má tamním režimem pronajatý přístav, který byl vlivem expanze Islámského státu v ohrožení. Dále také mohlo jít o sblížení rusko-syrských vztahů, či o skutečnost, že WS má s prezidentem Asadem dohodu, kvůli které získává profit z 25 % ropy a plynu, vytěžených v Sýrii (Seddon, S. 2023). V několika státech střední a severní Afriky je WS využívána k obraně těžby nerostných surovin, primárně diamantů, zlata a ropy. Bránění dolů a ropných plošin proti místním rebelům však nemusí být jediným záměrem působení WS. V Libyi je potvrzena její aktivní spolupráce s Maršálem Khalifou Haftarem v boji proti vládě v Tripolis (Rod et al. 2022). Mali, kde je také přítomnost WS potvrzena, se po francouzském zklamání obrací k Ruské federaci pro pomoc v boji proti místním islámským militantním skupinám (Parens, R. 2022). Na Ukrajině pak WS působí již od anexe Krymu v roce 2014. Aktivně se zde zapojovala do bojů na Donbase a do různých sabotážních akcí. Po ruské invazi v roce 2022 na Ukrajině bojuje vedle ruské armády (Rod et al. 2022).

4. Působení Wagnerovy skupiny ve vybraných zemích

4.1. Působení Wagnerovy skupiny na Ukrajině v letech 2014 a 2015

Na podzim roku 2013, se na Ukrajině začaly přirostřovat proevropské protesty, které volaly po vypuzení proruského režimu tehdejšího prezidenta Viktora Janukovyče. V této době se také jih a východ Ukrajiny začal znenadání zaplňovat velkým počtem rusky mluvících turistů. Viktor Janukovyč se zmíněné protesty pokusil potlačit, ale byl neúspěšný. Po tomto nepovedeném pokusu protesty potlačit na kyjevském Náměstí Nezávislosti zemřelo více než 100 ukrajinských občanů a kolaps tehdejšího proruského režimu se začal jevit jako nevyhnutelný. Tato skutečnost v Moskvě vyvolala paniku a potřebu jednat. Pár dní před Janukovyčovo útekem z Kyjeva, na konci února roku 2014, se Rusko rozhodlo obsadit ukrajinský poloostrov Krym. Na Krymu totiž sídlila ruská Černomořská flotila a Rusko si nemohlo dovolit poloostrov přenechat vládě, která nebyla proruská a kterou Rusko nepodporovalo (Rondeaux, C. 2019).

Krátce po obsazení Krymu, došlo k povstání proruských separatistů na Donbase, kde neoznačení ruští vojáci začali obsazovat města a vesnice. Klíčovou roli v začátcích bojů na jihovýchodě Ukrajiny sehrála GRU. Ta zde totiž aktivovala síť kontroverzních nestátních aktérů, složenou z různých militantních skupin, veteránů nebo i gangů. Do této sítě údajně spadala i Wagnerova skupina, která zde byla nasazena do své vůbec první akce. WS měla zajistit, aby došlo k jistému sladění aktivit zmíněných nestátních aktérů (Rondeaux, C. 2019) (Ber, J. 2023). Po sdílené vojenské základně, zmíněné v kapitole 3, jde o další podezřelé propojení mezi Wagnerovou skupinou a GRU.

Wagnerova skupina začala působit na Ukrajině bezprostředně po ruské anexi ukrajinského poloostrova Krym, tedy v březnu roku 2014. Počet členů WS zapojených do konfliktu na Donbase byl nejvyšší v roce 2015, kdy byly boje nejintenzivnější. Tehdy se zde podle odhadů nacházelo 2500 až 5000 jejích členů. WS v letech 2014 a 2015 na Donbase sehrála klíčovou roli v řadě důležitých

bitev. Skupina například stála za obsazením Luhanského letiště na jaře roku 2014 nebo za obsazením strategického města Debaltseve na začátku roku 2015. Aktivity WS na Donbase se ale nevztahovaly pouze na samotné boje. Mezi její úkoly patřilo i trénování, organizování a zbrojení místních separatistů, speciální mise jako například sabotáže nebo atentáty a šíření propagandy a dezinformací pomocí různých mediálních entit, jako například Prigožinovo „Kharkiv News Agency“ (Doxsee, C. – Katz, B. – Jones, S.G. – Harrington, N. 2020; Ber, J. 2023; Marten, K. 2019: 192–193).

Za dobu jejího nasazení se WS sice povedlo dovést Moskvu a jiné místní aktéry k dosažení kontroly nad v uvozovkách nezávislými republikami Luhansk a Donětsk, ale od roku 2015 se její úspěchy na bojišti zastavily. Toto udělalo z konfliktu na východní Ukrajině jen další zamrzlý konflikt podporovaný Ruskem. Od května roku 2014 začal být také zaznamenáván silný pohyb vojenského vybavení, které směřovalo z ruského území směrem k WS a dalším zmíněným nestátním aktérům, kteří byly zapojeni do konfliktu (Rondeaux, C. 2019; Marten, K. 2019: 193).

Wagnerova skupina a další nestátní aktéři tak v bojích na Donbase v letech 2014 a 2015 plnily aktivity, které byly v souladu s tehdejšími ruskými zájmy v tomto regionu. Dalo by se říct, že naplnily slova Vladimira Putina z roku 2012, která byla zmíněna v úvodu této práce, tedy, že by soukromé vojenské organizace byly efektivním nástrojem pro plnění cílů ruského státu bez jeho přímého zapojení.

4.2. Působení Wagnerovy skupiny na Ukrajině po 24. únoru 2022

Druhé nasazení Wagnerovy skupiny na Ukrajině přišlo v rámci úplné ruské invaze, která začala 24. února 2022. Přímého zapojení do bojů na Ukrajině se WS dočkala v dubnu roku 2022, když se ukázalo, že oficiální ruské síly nejsou schopny prolomit ukrajinskou obranu na Donbase. V následujících měsících po

jejím nasazení, tedy v květnu a v červnu byla WS často motorem ruské ofenzivy (Ber, J. 2023; Ilyushina, M. 2022).

Po svém nasazení například sehrála klíčovou roli v dobytí Popasny a jako první vstoupila na předměstí Bachmutu. WS byla v prvních měsících po svém nasazení v rámci ruské ofenzivy tak úspěšná, že se pro Kreml stalo nemožné o jejích aktivitách dále mlžít. V létě roku 2022 se tak Vladimir Putin rozhodl z WS udělat separátní jednotku operující jako součást ruského vojska na Ukrajině. Dále také Putin dopřál Jevgeniji Prigožinovi poměrně velkou míru samostatnosti a povolil mu do WS rekrutovat velké množství ruských vězňů. Kromě rekrutování vězňů výměnnou za svobodu, začalo docházet i ke znovuobnovování smluv bývalých členů WS, kteří byli v minulosti propuštěni například kvůli nekázní nebo nadměrnému užívání alkoholu a drog. Prigožin byl také nejspíše kvůli tlaku, který na něho byl vyvíjen Kremlem, donucen přesměrovat na Ukrajinu již zkušené žoldnéře, kteří v té době měli platnou smlouvu v Africe. Tento krok podle všeho vůdce WS v prvopočátku v plánu neměl (Ber, J. 2023; Aljazeera 2023).

I přes rekrutování desítek tisíc nových členů (většinou vězňů) a poměrně silnou logistickou a materiální podporu od ruské armády se ale WS po dlouhých a krutých bojích nepodařilo Bachmut zcela dobýt (Aljazeera 2023). Přesto se jí ale podařilo na toto místo fronty stáhnout velké množství ukrajinských sil, které by jinak byly zapojeny do ofenzivy v charkovské, chersonské a luhanské oblasti. Podzimní ofenzívy WS tak do velké míry vedly ke stabilizaci fronty. Následně se však její podíl na bojišti začal významně snižovat. To bylo následkem velmi těžkých ztrát, které WS u Bachmutu utrpěla a výrazným oslabením logistické a materiální podpory od ruské armády (Ber, J. 2023).

Existují indikace, že se Prigožinova soukromá vojenská organizace neobjevila v Putinových plánech úplné invaze na Ukrajinu, a že se s její účastí v procesu obsazování Ukrajiny prvotně vůbec nepočítalo. Situace se měla změnit až po prvním měsíci války, kdy vyšlo najevo, že značná část ruské armády není

schopna provádět efektivní ofenzivu kvůli vysokým ztrátám a nedostatku kvalitního vybavení. Poté, co se byla ruská armáda donucena stáhnout z Kyjeva, Černihiva a ze Sumy, rozhodlo ruské velení o změnách v řízení této „speciální operace“. V rámci těchto změn se vedení rozhodlo, že ukončí manévrování mechanizovaných kolon s podporou útoků ze vzduchu a nahradí ho útoky pěchot na úzkých místech fronty s podporou dělostřelecké palby. Ruská armáda se však údajně potýkala s nedostatkem schopných útočných jednotek a s obavami, že kvůli vysokým ztrátám na životech, které tato změna přinese, dojde v Rusku k rapidnímu úpadku podpory války. V tento okamžik mělo dojít k rozhodnutí o nasazení různých militantních skupin, včetně Wagnerovy skupiny (Ber, J. 2023).

WS tedy na Ukrajině zcela jistě byla Ruskem využita jako specifický nástroj hybridního působení. Toto tvrzení platí jak pro období v letech 2014 a 2015, tak i pro období po začátku úplné ruské invaze. Je však třeba zmínit, že v obou případech WS posloužila trochu odlišným způsobem.

V prvním období totiž působila jako prostředník mezi místními separatisty a Kremlem, který si nemohl dovést do konfliktu zapojit pouze ruskou armádu. Skutečnost, že Rusko využilo WS na Donbase jako nástroj hybridního působení potvrzují i akce Jevgenije Prigožina, jehož média, jak už bylo zmíněno, v té době na Ukrajině intenzivně šířila ruskou propagandu.

Ve druhém období, tedy po úplné invazi dokonce bojovala WS přímo bok po boku s ruskou armádou. Její aktivity na frontě se většinou ani nelišily od aktivit ruské armády, snad až na její nasazení v místech, kde byly předem očekávány těžké ztráty. Propojení potvrzuje i fakt, že byla WS přímo materiálně zásobována ruskou armádou a že v jednu chvíli dokonce o působení WS neskrytě rozhodl sám Vladimir Putin, když se z ní rozhodl udělat separátní jednotku. Dále je zde opět nutné zmínit situaci ohledně jejího vůdce Prigožina, který byl proti své vůli Kremlem donucen nasadit zkušené žoldnéře z Afriky, což se také nedá považovat za samostatné jednání.

Zde je také možné vyzorovat postup státních aktérů, o kterém pojednává De Castro (2021: 38) a který je zmíněn v této práci, na konci kapitoly 1 o soukromých vojenských organizacích. De Castro tvrdí, že státy mohou v konfliktech nasazovat soukromé vojenské organizace s mnohem menší opatrností než státní vojenské síly. To, protože vlády mohou popřít zodpovědnost za jejich ztráty a veřejnost jim nevěnuje tolik pozornosti.

4.3. Působení Wagnerovy skupiny v Sýrii

Wagnerova skupina začala v Sýrii působit od roku 2015. Bylo to poté, co ruští poradci lobovali u syrských armádních velitelů, aby sloučili různé syrské milice do jedné divize, což se také stalo. V říjnu roku 2015 oznámil syrský generál Ali Ayoub, že bude vytvořena Čtvrtá legie, která se aktivně zapojí do bojů proti ISIS. Úkolem Wagnerovy skupiny v té době bylo hlavně cvičit Čtvrtou legii a poskytovat ji podporu na bojišti. I přes podporu Wagnerovy skupiny však Čtvrtá legie na bojišti opakovaně zaznamenávala velké ztráty a neúspěchy. Po neúspěchu Čtvrté legie byla zformována Pátá legie, která měla být složena z místních dobrovolníků a která byla exkluzivně cvičena a vybavována Wagnerovou skupinou a některými dalšími soukromými vojenskými organizacemi. I když měla WS původně Pátou legii pouze cvičit, objevilo se spoustu indikací, že byla přímo zapojena do bojů a několik jejích členů v bojích po boku Páté legie zemřelo (Rondeaux, C. 2019).

Na přelomu let 2016 a 2017 se role WS v Sýrii změnila. Kvůli opakovaným neúspěchům syrské armády a syrských milic bojujících na straně Bašára al-Asada byla WS zapojena přímo do bojů. V té době se v Sýrii mělo nacházet tisíce žoldnéřů. Od ledna 2017 byla WS zapojena do několika velmi intenzivních operací při kterých používala tanky, obrněné transportéry a těžké dělostřelectvo, které získala od ruské armády. WS bojovala v úzké koordinaci s ruskou armádou, která ji dokonce občas poskytovala i leteckou podporu. WS tak sehrála klíčovou roli v několika operacích, například při dobytí Palmýry (Rácz, A. – Jójárt, K. 2020: 15).

V době nejintenzivnějších bojů v letech 2017 a 2018 docházelo ke stejnému scénáři jako při nasazení WS na Ukrajině po začátku úplné invaze. WS byla zapojována do těch nejriskantnějších a nejtěžších misí, kde byly očekávány vysoké ztráty. Jedním z důvodů intervence do Sýrie bylo ukázat světu a ruským občanům sílu ruské armády. Moskva si tak nemohla dovolit riskovat těžké ztráty vojáků ruské armády. Ministerstvo obrany při reportování o ztrátách v Sýrii používalo slovo *voennosluzhayshchie*, což v překladu doslova znamená „vojenský personál“. Členové WS se pod slovo *voennosluzhayshchie* nepočítali, takže se jejich ztráty nenahlašovaly. WS tak umožnila Moskvě zatajit reálné ztráty utrpěné v bojích v Sýrii a reálnou intenzitu ruské intervence do Sýrie (Doxsee, C. – Katz, B. – Jones, S.G. – Harrington, N. 2020; Rác, A. – Jójárt, K. 2020: 15; Ber J. 2023).

V únoru roku 2018 se však tato ruská strategie zkomplikovala. Jednotka WS se chystala zaútočit na ropné zařízení v Dajr az-Zauru, které ale bylo hlídané kurdskými bojovníky, kterým asistovala speciální jednotka Armády Spojených států amerických. Armáda Spojených států amerických jednotku WS detekovala a kontaktovala ruské velení v Sýrii, zda se jedná o ruskou armádu. Před Ruské velení tak byly postaveny dvě možnosti. Mohlo přiznat, že WS patří k ruské armádě nebo WS zapřít a nechat ji napospas americkým leteckým útokům, protože poskytnout ji leteckou pomoc proti americkým speciálním jednotkám nebylo možné. Ruské velení se rozhodlo zapřít, že by se jednalo o část ruské armády a WS se tak stala terčem leteckých útoků amerických speciálních jednotek. Podle odhadů při tomto útoku zemřelo kolem dvou seti žoldnéřů. Zapírání WS se tedy v tento okamžik otočilo proti jejím zaměstnavatelům. Po tomto incidentu začala být WS z bojů v Sýrii pomalu stahována (Rác, A. – Jójárt, K. 2020: 15; Ber J. 2023).

Důvodem nasazení WS v Sýrii však nebyly pouze vojenské a politické důvody v podobě stabilizace Asadova režimu nebo reakce na intervenci USA. WS byla v Sýrii od začátku orientována na ekonomické zájmy Ruska. Mise WS

byly ve velké většině orientovány na dobytí ropných plošin, rafinérií, plynových elektráren a dalších kritických částí energetické infrastruktury. Získání zmíněné energetické infrastruktury zpět od rebelů nemělo být zadarmo, naopak mělo položit základy budoucí rusko-syrské spolupráce a mělo Rusku zajistit určité čerpání zisků (Doxsee, C. – Katz, B. – Jones, S.G. – Harrington, N. 2020).

Rusko však v Sýrii mělo silné ekonomické zájmy už před vypuknutím arabského jara. Několik ruských státních podniků se přidalo k Rusko-syrské obchodní radě roky před začátkem syrské občanské války. Mezi více než 100 různých členů zmíněné Rady patří i generální ředitel Rostecu, Sergej Chemezov a různí představitelé z dalších státních podniků, jako například Technopromexport, Stroytransgaz či Tatneft. Všechny tyto státní podniky se před občanskou válkou podílely na výstavbě velmi rozsáhlých a klíčových projektů energetické infrastruktury (Rondeaux, C. 2019).

WS v Sýrii tedy byla použita Kremlm za účelem hájení státních zájmů. V první řadě v Sýrii hájila zájmy vojenské. Nasazování WS do riskantních a nebezpečných misí, kde byly předem očekávány vysoké ztráty posloužilo státu jako nástroj propagandy. Vláda mohla při informování opomenout ztráty z řad WS, což mohlo v Rusku i ve světě vytvořit dojem, že ruská armáda v Sýrii dosahuje velkých úspěchů, a to s minimálními ztrátami na životech.

Jak zde bylo zmíněno, mise WS skupiny se v naprosté většině týkaly dobytí klíčové syrské energetické infrastruktury do které už roky před občanskou válkou proudily velké investice z Ruska. Z toho plyne, že WS v Sýrii hájila ruské investice, a tedy působila v souladu s ruskými ekonomickými zájmy.

WS v Sýrii kromě vojenských a ekonomických zájmů hájila i zájmy politické. Zapojení WS do konfliktu posloužilo Kremlu k vytvoření jisté iluze o velké síle ruské armády, která měla v Sýrii minimální ztráty. WS dále napomohla Kremlu konkurovat ostatním mocnostem, které byly do konfliktu zapojeny a

v neposlední řadě její nasazení v Sýrii přispělo k posílení vzájemných vztahů s aktérem, který může Moskvě přinést řadu strategických výhod.

4.4. Působení Wagnerovy skupiny v Libyi

Po zkušenostech získaných na Ukrajině a v Sýrii, kde se WS osvědčila jako poměrně efektivní nástroj došlo k jejímu nasazení v některých afrických státech. V roce 2011 došlo v Libyi ke svržení diktátorského režimu Muammara Kaddáfího a v zemi začala dlouhotrvající občanská válka. V roce 2014 byla Libye rozdělena na dvě části ovládané dvěma vládami. Západní část byla ovládána vládou z Tripolis a východní část vládou z Tobrúku. Dlouhotrvající občanskou válku v Libyi vidělo hned několik mocností jako šanci, jak se dostat k tamním přírodním zdrojům na které je země velmi bohatá. Hlavními externími hráči se však od roku 2019 stalo Turecko, které podporovalo západní část a její vládu v Tripolis a Rusko, které podporovalo východní část a Libyjskou národní armádu vedenou maršálem Chalífou Haftarem (Otlowski, T. 2023; Cristiani, D. 2020: 10).

Před tím, než se Moskva rozhodla podpořit Haftara, probíhala diskuze i o dalších postavách v libyjské občanské válce. Jednou z postav měl být například i Saif al-Islam, syn Muammara Kaddáfího. Rozhodnutí, že Rusko podpoří maršála Chalífu Haftara mělo padnout až koncem roku 2018. Haftar se nakonec Moskvě jevil jako silnější hráč, jehož přístup byl ruskému vojenskému velení sympatičtější. Sympatie však nebyly jediným důvodem tohoto rozhodnutí. Haftar výměnou za vojenskou pomoc přislíbil Moskvě velký podíl z těžby ropy, možnost využívat libyjské přístavy a pro Rusko výhodnou smlouvu pro dodávání vojenské techniky (Sukhankin, S. 2020: 5).

Wagnerova skupina však byla v Libyi přítomna už od roku 2015. Mezi lety 2015 a 2019 se ale přímo neúčastnila bojů a byla soustředěna primárně na cvičení Libyjské národní armády. Výcvik se orientoval na zacházení se zbraněmi ruské provenience. Situace se ale změnila v létě roku 2019, kdy se WS aktivně zapojila

do Haftarova rozsáhlého útoku na Tripolis. V době útoku na Tripolis bylo podle odhadů v Libyi přítomno 1500 až 2000 členů WS a dobytí hlavního města zabránila pouze přímá vojenská intervence Turecka. Zapojení WS do útoku na Tripolis bylo velmi intenzivní. Skupina měla nasadit snajpy, protitankové naváděné rakety, dělostřelectvo a rakety země-vzduch. Podle záběrů ze vzduchu, mohla mít WS k dispozici i stíhačky Mig-23, jejichž zapojení však potvrzeno nebylo. O pár měsíců později sice došlo mezi Moskvou a Ankarou k dohodě o příměří, ale ani jedna ze stran se z Libye nestáhla (Otlowski, T. 2023; Doxsee, C. – Katz, B. – Jones, S.G. – Harrington, N. 2020).

Kromě výcviku Libyjské národní armády a přímého zapojení do útoku na Tripolis vykonávala WS v Libyi i další aktivity. Například pro Libyjskou národní armádu zprostředkovávala důležité informace o cílech a prováděla průzkumy. Zároveň také podporovala libyjské proruské úředníky, primárně bývalé Kaddáfisty. Dále také WS šířila pro-Haftarovskou propagandu a dezinformace a zajišťovala ochranu klíčové ropné, plynové a přístavní infrastruktury (Doxsee, C. – Katz, B. – Jones, S.G. – Harrington, N. 2020).

Rusko tedy, podobně jako některé další mocnosti vidělo v rozvrácené Libyi šanci, jak rozšířit svůj geopolitický vliv. Pro dosažení svých zájmu zde využilo WS jako nástroj hybridního působení. WS zde prokazatelně poskytovala silnou podporu Libyjské národní armádě, řízené Chalífou Haftarem, s nímž, jak bylo zmíněno, udělala Moskva dohodu výměnou za řadu výhod na území Libye. Svoji přítomností také posílila strategickou a diplomatickou pozici Ruska v Libyi, čímž zajistila, že bude Moskva mít vliv na jakékoliv rozuzlení libyjského vnitrostátního konfliktu. Kromě podílu na zisku z těžby ropy zde Moskva získala i jiné geostrategické výhody. Kvůli zisku kontroly nad přístavy a stěžejní infrastrukturou ve východní části země může Moskva Libyi využívat jako jistý most ze Středozemního moře do států subsaharské Afriky. Toto Moskvě umožňuje být v subsaharské Africe více efektivní při prosazování svých zájmů

(Doxsee, C. – Katz, B. – Jones, S.G. – Harrington, N. 2020; Otlowski, T. 2023; Rondeaux, C. – Imhof, O. – Margolin, J. 2021).

4.5. Působení Wagnerovy skupiny v Súdánu

V listopadu roku 2017 se v ruském městě Soči uskutečnila schůze, které se zúčastnil ruský prezident Vladimir Putin, jeho súdánský protějšek Umar al-Bašír a ruský ministr obrany Sergej Šojgu. Jedním z předmětů debaty bylo vystavění ruské vojenské základny na súdánském břehu Rudého moře, která by přišla vhod oběma zúčastněným stranám. Podle slov súdánského prezidenta potřeboval Súdán ochranu před agresivními činy USA. Umar al-Bašír byl totiž obžalován Mezinárodním trestním tribunálem z údajného masového vraždění civilistů v Dárfúru (Yakoreva, A. 2018).

Moskva by si na oplátku výstavbou vojenské základny v Súdánu zajistila jistý škrťící bod ve strategicky velmi výhodné lokalitě, která by nespočívala pouze ve větší kontrole nad děním v Rudém moři, ale i v ustanovení další brány do subsaharské Afriky. Rusko také v tomto ohledu v oblasti Afrického rohu zaostávalo za ostatními světovými mocnostmi. USA, Francie a Čína už si v té době na břehu Rudého moře své vojenské základny zajistily, konkrétně v Džibutsku. Ruská žádost o výstavbu své vojenské základny na břehu Džibutska však byla tamní vládou zamítnuta. Súdán se tedy v té době pro Moskvu jevil jako ideální alternativa (Johnston, W. 2019).

Občerstvení na zmíněné schůzi v Soči obstarávala Prigožinova cateringová společnost a nejednalo se o jedinou schůzi, které se Bašír při návštěvě Ruska zúčastnil. Na jiných schůzích došlo za přítomnosti předsedy vlády Dmitrije Medveděva k podpisu několika smluv týkajících se těžby zlata v Súdánu. Smlouvy měly být uzavřeny mezi súdánským Ministerstvem minerálů a ruskou kontroverzní společností M Invest Ltd. a měly společnosti zajistit vyhlídky pro těžbu súdánského zlata (Yakoreva, A. 2018; Johnston, W. 2019).

Společnost M Invest Ltd. byla založena v Petrohradu za účelem těžby rudy a dalších neželezných kovů. Jejím ředitelem byl Andrej Mandel, dlouholetý společník a partner Jevgenije Prigožina. Prigožin měl na tuto společnost velmi úzké vazby a podle některých zdrojů byl dokonce jejím majitelem (Johnston, W. 2019). Na společnost M Invest Ltd. a na osoby s ní spojené byly v únoru 2023 uvaleny Evropskou unií sankce z důvodu porušování lidských práv (Úřední věstník Evropské unie 2023).

Na začátku roku 2018, po uzavření zmíněných dohod byli z Ruska do Súdánu vysláni geologové. Ti však necestovali sami. Podle více zdrojů společně s geology do Súdánu odcestovali i žoldnéři z Wagnerovy skupiny a společnost M Invest Ltd. měla posloužit pouze jako zástěra WS (Yakoreva, A. 2018; Johnston, W. 2019; Úřední věstník Evropské unie 2023). Aktivita členů WS v Súdánu pod zástěrou M Invest Ltd. se shodovaly s některými jejími aktivitami v jiných státech. WS měla aktivně trénovat súdánské vládní vojenské jednotky a poskytovat ochranu těžebním místům a ruským specialistům v Súdánu (Yakoreva, A. 2018; Doxsee, C. – Katz, B. – Jones, S.G. – Harrington, N. 2020).

Podle CNN byla však operace WS pod zástěrou M Invest Ltd. v Súdánu mnohem rozsáhlejší. M Invest Ltd. vytvořila celou strategii, jak dosáhnout v Súdánu svých zájmů a jak udržet u vlády prezidenta Umara al-Bašíra. Strategie se týkala šíření dezinformací na sociálních sítích, které například označovaly Izrael jako viníka špatné situace v zemi. Dalším bodem ve strategii měly být například i veřejné popravy, které měly odradit od vyvolávání dalších nepokojů. Tato strategie byla implementována súdánskou vládou před tím, než byl al-Dašír v první polovině roku 2019 svržen. Podle jednoho z bývalých členů al-Dašírova režimu byli při protestech v Súdánu přítomni ruští poradci, kteří situaci monitorovali a vytvářeli plán, jak protesty efektivně potlačit. Plán obsahoval šíření falešných zpráv o tom, že účastníci protestů útočili na mešity a na nemocnice a že se jednalo o nepřátele Islámu a tradičních hodnot, kteří chtějí šířit LGBT hodnoty (Lister, T. – Shukla, S. – Elbagir, N. 2019). Kromě plánování a

vytváření strategií, jak potlačit protesty se WS pod zástěrou M Invest Ltd. dokonce potlačování protestů zúčastnila. Konkrétně byli žoldnéři z WS zdokumentováni ve městě Khartoum, jak vystupují z ruského vozidla Ural-4320 a aktivně se potlačování účastní (Johnston, W. 2019).

Súdán se tedy v té době pro Moskvu jevil jako velmi výhodný strategický partner, který by ji přinesl hned několik benefitů. Jevgenij Prigožin a jeho WS byli v případě Súdánu Moskvou využiti jako nástroj pro dosažení jejích tamních cílů. WS se pod zástěrou další Prigožinovo společností M Invest Ltd. podílela na snaze udržet a stabilizovat tehdejší režim súdánského prezidenta Umara al-Bašíra, se kterým Moskva udělala řadu dohod. Potlačení protestů, kterého se WS přímo i nepřímo zúčastnila posloužilo k dosažení ruských zájmů v Súdánu, i když nakonec došlo k al-Bašírovo svržení. Úspěšná stabilizace al-Bašírova režimu by vedla k výstavbě zmíněné ruské základny na břehu Rudého moře. Další geostrategickou výhodou by pro Rusko bylo i otevření, po Libyi už druhé brány, která by Moskvě zjednodušila její manévrování v subsaharské Africe. Súdán by tak mohl být využit pro převoz zlata a dalších minerálů vytěžených kromě Súdánu i v jiných státech Afriky, do Rudého moře.

4.6. Působení Wagnerovy skupiny ve Středoafriické republice

Středoafriická republika je země, která je podobně jako například Libye či Súdán dlouho zužována různými vnitrostátními konflikty. Konflikt ve Středoafriické republice zahrnuje boje různých militantních skupin, násilí mezi různými komunitami nebo boje o politickou moc. Silná vnitřní nestabilita zde trvá prakticky od roku 2013. Tehdy byl prezident François Bozizé svržen aliancí Séléka, kterou tvořily radikálně islamistické militantní skupiny. Násilné převzetí moci Séléky zapříčinilo zformování aliance Antibalaka vytvořené z radikálních křesťanských militantních skupin. Konflikt mezi těmito dvěma aliancemi je charakteristický rozsáhlým porušováním lidských práv, nuceným vysídlováním či ničením obydlí osad. V reakci na konflikt byla v roce 2014 spuštěna

mírová operace OSN s názvem MINUSCA (Center for Preventive Action 2023; OSN 2014).

Kromě rozsáhlých ztrát na životech a vyvolání silných vln migrace má tento konflikt na svědomí i kompletní ochromení ekonomického sektoru. To zapříčinilo, že dnes téměř 75 % obyvatel Středoafričké republiky žije na hranici chudoby. Po zvolení prezidenta Faustina-Archangeho Touadéry v roce 2016, i přes určitý optimismus boje ještě zesílily. I když Touadérova vláda dostala pod kontrolu hlavní město Bangui, tak ve zbytku země byla proti milicím úplně bezmocná. Toto zapříčinilo posílení mírové mise OSN, ke kterému došlo v roce 2017. Posílení mírové mise sice vedlo k podepsání mírových dohod mezi Touadérovo vládou a třinácti militantními skupinami, ale militantní skupiny z bývalé Séléky a Antibalaky i nadále ovládaly většinu teritoria Středoafričké republiky (Center for Preventive Action 2023).

Ve Středoafričké republice se nachází bohaté zdroje zlata, diamantů a dalších drahocenných minerálů, o které milice ve dlouholetém konfliktu bojují. Právě kontrola těžby minerálů je jedním z důvodů, proč jsou militantní skupiny schopny tento konflikt vést. Zisky z těžby militantním skupinám umožňují jejich boj financovat. Naprostá většina dolů, kde se minerály těží jsou tedy pod kontrolou militantních skupin, a nikoliv vládou prezidenta Touadéra, který byl v roce 2020 zvolen podruhé. Silná vnitrostátní nestabilita ve Středoafričké republice umožnila WS se zapojit do dění uvnitř této země (Mohamedou, K. 2024: 23).

WS začala operovat ve Středoafričké republice od ledna roku 2018. Jejím nasazení předcházela schůze Touadéra a ruského ministra zahraničí Sergeje Lavrova v Soči, v říjnu roku 2017. Na této schůzi se protějšky domluvily na posílení vzájemné spolupráce a na potenciálním partnerství v oblasti těžby minerálů. Dva měsíce po této schůzi, v prosinci roku 2017 se Sergejovi Lavrovovi podařilo zajistit Rusku výjimku v embargu Rady bezpečnosti na

dodávky zbraní do Středoafričké republiky. To Kremlu umožnilo dodávat do země zbraně a aktivně se zapojit do tréninku tamních vojenských složek. Rusko informovalo Radu bezpečnosti, že do Středoafričké republiky vyslalo 175 ruských poradců v rámci tréninkové mise. Později se však ukázalo, že pouze 5 ze zmíněných 175 poradců bylo členy ruské armády (Schreck, C. 2018).

Od začátku jara 2018 už byli členové WS plně integrováni do armády Středoafričké republiky a zajišťovali ochranu prezidentovi Touadérovi. Roli poradce národní bezpečnosti v té době ve Středoafričké republice zaujal kontroverzní ruský diplomat Valery Zakharov. Zakharov je silně spojován s Prigožinovo společností M Invest Ltd., která umožňovala WS působit v Súdánu. V roce 2022 byl Zakharov na této pozici nahrazen Vitaliim Perfilovem, dalším z velitelů WS. Aktivity WS ve Středoafričké republice se však netýkají jen cvičení tamní armády a dodávek zbraní do země, ale i několika dalších sektorů (Mohamedou, K. 2024: 24).

WS má kvůli poskytování ochrany prezidentovi Touadérovi a dalším vysokým představitelům jeho vlády silný vliv na rozhodovací proces země. To jim poměrně snadno umožňuje v zemi prosazovat ruské zájmy. Politici, kteří se vyjadřují proti ruskému vlivu ve Středoafričké republice bývají ze své funkce vzápětí odvoláni. WS Touadéru drží u moci a pomohla mu dosáhnout některých jeho kontroverzních kroků. V roce 2018 mu například WS pomohla zrušit ústavní omezení, které limitovalo prezidenta země zůstat v úřadu déle než dvě období. V roce 2020 WS sehrála velkou roli v jeho znovuzvolení, když financovala jeho volební kampaň, zastráovala jeho protivníky a řídila silnou informační kampaň, která podtrhovala jeho úspěchy a ruský vliv v zemi (Mohamedou, K. 2024: 25; Adegoke, Y. 2023).

WS také ve Středoafričké republice zajišťuje, aby byla těžba zlata, diamantů a dalších minerálů exkluzivně v rukou ruských firem. Ruské společnosti, většinou patřící Jevgeniji Prigožinovi v zemi provádějí rozsáhlou

těžbu na úkor teritoria Středoafričké republiky. Objevily se i případy, kdy WS vyplnila a vysídlila místní komunity, aby umožnila těžbu ruským společnostem. Rusko také v tomto ohledu často nečeká, než Touadérova vláda teritoria s doly osvobodí sama a pomocí WS je od rebelů získává na vlastní pěst (Mohamedou, K. 2024: 26; McGregor, A. 2024).

V neposlední řadě aktivity WS ve Středoafričké republice podporují ruskou *soft power*, ve které zde konkuruje dalším státům OSN. Aktivity WS spojené se *soft power* zahrnují například různé informační a propagandistické kampaně. V zemi bylo WS dokonce zřízeno rádio s názvem „Lengo Songo“, které promuje ruskou vládou a aktivity WS v zemi. Ruské těžební společnosti v zemi podporují různé kulturní a sportovní události dokonce sponzorují i natáčení filmů, které často vyobrazují Rusko jako zachránce. Rusko také ve velkém sponzoruje místní média přes která pak kromě propagandy šíří i negativní rétoriku o Francii, která je jedním ze států, které jsou v zemi Rusku rivalem (Mohamedou, K. 2024: 27). Je nutné podotknout, že tato taktika se Rusku vyplácí. Pro místní obyvatele, kteří byli dlouhá léta sužováni boji rebelů se Rusko a WS skutečně jako zachránci jeví. Jejich agresivitu, částečně i kvůli zpracování ruské propagandy, obyvatele často vidí jako nutné zlo, které jim svým způsobem přineslo mír. Důkazem může být i socha, odhalena v roce 2022 v ulici Faustina-Archange Touadéry, která vyobrazuje čtyři ozbrojené ruské vojáky, kteří brání klečící matku a její dvě děti (Adegoke, Y. 2023).

Nestabilita uvnitř Středoafričké republiky tedy umožnila Rusku v zemi prosazovat své zájmy. Opakuje se tak stejný scénář jako například v Libyi či v Súdánu. Oproti těmto dvěma zmíněným zemím zde však WS, která zde posloužila jako ruský nástroj hybridního působení byla mnohem úspěšnější. Podařilo se jí stabilně udržet prezidenta Touadéru u moci a vybuodovala si tak velmi silný vliv na rozhodovací proces. Pomocí tohoto vlivu může ve Středoafričké republice jednoduše prosazovat ruské zájmy. Aktivity WS také občas mohou naznačovat, že Rusko si nepřejde v zemi nastolit úplný mír. Kdyby

byl úplný mír v zemi nastolen, tak by místní vláda mohla být mnohem méně ochotná poskytovat těžební práva ruským společností.

4.7. Působení Wagnerovy skupiny v Mali

Mali je dalším africkým státem, jehož politická a bezpečnostní situace je v posledních letech více než komplikovaná. Od roku 2012, kdy zde došlo k vojenskému převratu demokraticky zvolené vlády se země neustále potácí v různých bezpečnostních krizích. Po zmíněném převratu došlo na severu země k jisté absenci vlády, což zde otevřelo dveře pro různé extremistické skupiny, které získaly kontrolu nad klíčovými městy jako Timbuktu, Gao či Kidal. Malijská vláda byla, za pomoci Francie v rámci stabilizační mise OSN schopna získat velkou část ztraceného teritoria zpět. Ovšem extremistické skupiny nepřestaly se svými útoky na armádní a civilní cíle, a násilí mezi komunitami a extremistickými skupinami silně eskalovalo (Mohamedou, K. 2024: 17).

Je nutné zmínit, že francouzské aktivity v Mali mezi lety 2013-2022 zůstaly pouze na vojenské bázi. Politické cíle, které by do Mali přinesly stabilitu zůstaly nenaplněny. Francie také po dobu několika let svého působení v Mali nebyla schopna pro svoji misi získat širší mezinárodní podporu. Mali se tak po neúspěšné intervenci ze strany Francie začalo pro pomoc obracet k Rusku. Malijské odklonění od Francie na úkor Ruska znamenalo konec spolupráce, která trvala po desetiletí. Zároveň však toto odklonění nelze vnímat jako překvapivé. Mali už dlouho vnímalo podporu Francie jako nedostatečnou a považovalo ji pouze za jakýsi povrchní akt, který měl Francii zajistit vliv v jejích bývalých koloniích. V roce 2022 došlo na žádost malijské vlády ke stažení francouzských vojsk ze země (Thompson, J. – Doxsee, K. – Bermudez Jr., J.S. 2022; Mohamedou, K. 2024: 18).

Žoldníci z WS byli poprvé nasazeni do Mali v září roku 2020 a ihned se zapojili do cvičení malijské armády. Údajně do Mali v roce 2020 přijelo přibližně 1000 členů WS a hlavním cílem cvičení tehdy mělo být vytvoření stabilnějšího

prostředí pro ruské zájmy v regionu. O rok později byla mezi Mali a Ruskem uzavřena dohoda o vojenské spolupráci a Rusko začalo do Mali ve velkém dodávat vojenskou techniku. WS měla v Mali zajistit, aby armádní spolupráce těchto dvou zemí rostla a aby byla co nejefektivnější (Mohamedou, K. 2024: 19).

Další aktivity WS v Mali se týkají ekonomických zájmu Kremlu. Podobně jako v dalších zmíněných afrických státech, má i v Mali WS za úkol těžbu různých drahocenných minerálů. Ovšem Mali se nakonec v tomto ohledu ukázalo být větší výzvou než například Súdán či Středoafrická republika. Investice do těžby v Mali jsou limitovány vlivem přísnějších zákonů a restrikcí. Navíc se odpověď západu na ruské aktivity v Mali zdá být tvrdší než v jiných zmíněných afrických zemích a ruské těžební společnosti se tak od začátku ocitaly pod vlivem sankcí. Zisky, které ruské společnosti z těžby v Mali získávají tak údajně nejsou dost vysoké na to, aby z nich bylo možné WS zaplatit (Bos, J. 2023; Parens, R. (2022).

Podobně jako v případě Středoafrické republiky se i v Mali WS snaží pomocí propagandy a různých dezinformací prezentovat Rusko a sebe samotnou pozitivně. Dezinformační kampaně byly údajně v Mali šířeny už od roku 2017, tedy dříve, než byla WS v Mali fyzicky přítomna. V zemi se například objevovaly Kremlem financované agentury, které zde zveřejňovaly průzkumy o tom, že až 87 % obyvatel je pro ruskou intervenci. Jednou z takových byla i Prigožinova „Nadace pro Národní Hodnoty“, která je sankciována Ministerstvem financí USA kvůli šíření dezinformací (Parens, R. 2022; Mohamedou, K. 2024: 2021 20–21).

WS tak v Mali byla využita jako nástroj hybridního působení pro hájení ruských zájmů. Rusko využilo WS k zisku dalšího strategického partnera v době, kdy zde došlo k selhání západních mocností. Cvičení malijské armády a řízení dodávek zbraní umožnilo Kremlu významně posílit ruský vliv v regionu. WS pomocí dezinformačních kampaní a propagandy v Mali ztvárňuje Rusko jako pozitivního aktéra, který přišel na pomoc v období krize. Ekonomických zájmů však i přes snahu WS dosaženo nebylo. Jak bylo zmíněno, tak se ruským

společnostem nedaří malijské zákony kompletně obejít a jejich investice do infrastruktury jsou tak stále neziskové. Přesto však WS v Mali zůstala, což může poukazovat na skutečnost, že je Kreml ochotný žoldněře WS platit z jiných zdrojů, jen aby v zemi dále plnili ruské politické cíle.

5. Závěr

Cílem této práce bylo objasnit, zdali je WS soukromou vojenskou organizací, která operuje svébytně a nezávisle na Rusku, anebo zdali se jedná o nástroj ruského hybridního působení, kterým Rusko ve světě hájí své zájmy. Na základě výše uvedené analýzy lze konstatovat, že WS byla ve vybraných státech použita jako nástroj ruského hybridního působení. Její aktivity však nebyly ve všech vybraných státech stejné a způsoby naplnění jejích cílů se od sebe v jednotlivých státech mnohdy výrazně lišily. Tato skutečnost měla vliv i na různou dovednost samotných žoldníků WS. Zatímco v afrických státech byli nasazeni primárně žoldníci s poměrně bohatými bojovými zkušenostmi, bojů na Ukrajině se často zúčastnili členové WS, kteří měli jen minimální bojový výcvik.

Nejvíce se od ostatních vybraných států lišily aktivity WS na Ukrajině, a to jak v prvním období v letech 2014 a 2015, tak i ve druhém období, tedy po úplné invazi. WS na Ukrajině hájila vojenské a politické zájmy Kremlu. V prvním období zprostředkovávala komunikaci mezi GRU a dalšími nasazenými nestátními aktéry na jihovýchodě Ukrajiny a sama zúčastnila obsazení některých strategických bodů. Zároveň se skrze Prigožinem vlastněná média snažila na Ukrajině šířit proruskou propagandu a dezinformace, které měly destabilizovat ukrajinskou společnost. Po úplné invazi na Ukrajinu se pak WS přímo zúčastnila bojů společně s ruskou armádou. WS byla primárně vysílána na místa, kde byly očekávány těžké ztráty, aby mohl být reálný počet obětí utajen. Toto Kremlu usnadnilo v Rusku prezentovat invazi na Ukrajinu jako mnohem úspěšnější, než ve skutečnosti byla.

Podobnou taktiku o zapření reálného počtu obětí použil Kreml s WS i v Sýrii. WS byla opět nasazována výhradně do riskantních a nebezpečných misí s vysokým očekávaným počtem obětí. Tento fakt potvrzuje například zmíněný neúspěšný útok na ropné zařízení v Dajr az-Zauru, kde byla WS přímo vysílána do konfrontace s americkými speciálními jednotkami. Kreml zde WS využil

k tomu, aby nadzvedl prestiž ruské armády v Rusku a ve světě. Ta se tak kvůli zapření přítomnosti a obětí WS mohla v Sýrii jevit jako velmi silná a úspěšná armáda, která Rusku umožnila konkurovat ostatním světovým mocnostem zapojeným do konfliktu. Nasazení WS v Sýrii také pomohlo Kremlu posílit vztahy se strategicky výhodně položeným aktérem. WS také v Sýrii prokazatelně hájila ekonomické zájmy Kremlu. Její tamní působení spočívalo primárně v obsazování a střežení tamní energetické infrastruktury, do které léta před občanskou válkou ruské státní společnosti silně investovaly. WS tak v Sýrii hájila politické, vojenské i ekonomické zájmy Kremlu.

Působení WS na Ukrajině a v Sýrii se do jisté míry liší od jejího působení ve vybraných afrických státech. Její působení v afrických státech bylo v souladu s jistou neměnnou strategií. Ta spočívala ve využití prvků vnitrostátní nestability, jako například občanské války. Kreml vnitrostátní nestability vybraných afrických států využívá tak, že politickým elitám, které favorizuje slíbí zisk úplné kontroly nad jejich státem, eliminaci jejich protivníků a následné jejich udržení u moci. To ale samozřejmě není zadarmo. Výměnou za zmíněnou pomoc požaduje od daných států různé výhody, které se liší podle jejich kapacit. Většinou se jedná o různé nerostné suroviny, ale některé státy toho Kremlu mohou nabídnout více. To je případ například Súdánu, kde Kreml silně usiloval o svůj vojenský přístav v Rudém moři či Libye, kde požadoval kontrolu nad místními přístavy ve Středozemním moři.

Výše zisků Kremlu v daných státech se pak liší podle efektivity působnosti WS, která ve státech zmíněnou strategii plní. V některých státech, jako například Súdánu či Mali, se WS nepodařilo naplnit cíle podle ruských představ. V Súdánu se jí nepodařilo udržet u moci prezidenta Umara al-Bašíra a v Mali se jí nepodařilo výrazně ovládnout těžbu nerostných surovin pro ruské společnosti. Zaměřím-li se ale kupříkladu na kontext Středoafriické republiky, zde usoudit, že strategie WS zde byla značně efektivní. WS se zde povedlo silně proniknout do vnitrostátních sfér a podařilo se jí získat silný vliv na rozhodovací procesy, což ji

umožňuje v zemi jednoduše prosazovat ruské zájmy. Některé aktivity WS zde dokonce poukazují na skutečnost, že nastolení úplné stability v zemi není žádoucí. V případě úplné stabilizace by totiž mohlo dojít k tomu, že místní vláda již nebude WS potřebovat, což by mohlo mít vliv na udělování těžebních práv ruským společností.

WS tedy prokazatelně hájila ruské zájmy na Ukrajině, v Sýrii a ve všech vybraných afrických státech. Tyto zájmy se od sebe však mnohdy lišily. Přehled hájení ruských zájmů je představen v tabulce č. 3.

Tabulka č. 3: působení WS v souladu s ruskými zájmy ve vybraných státech

Stát	WS jako nástroj ruského hybridního působení	Ruské zájmy
Ukrajina	ANO	Politické, vojenské
Sýrie	ANO	Politické, vojenské, ekonomické
Libye	ANO	Politické, ekonomické
Súdán	ANO	Politické, ekonomické
Středoafriická republika	ANO	Politické, ekonomické
Mali	ANO	Politické, ekonomické

Budoucnost WS po smrti Jevgenije Prigožina a dalších aktérů v jejím čele se může vyvíjet více způsoby. Jednou z možností může být její úplné či částečné připojení ke složkám ruské armády. Jako další možnost se může jevit i to, že WS bude přiděleno nové vedení, nejspíš takové, u kterého bude méně hrozit jakási vzpoura, které se dopustil Jevgenij Prigožin. Nedá se však předpokládat, že aktér jako WS zcela zanikne. WS za léta svého působení posloužila Kremlu jako velmi účinný nástroj. Výhody, které Kremlu vyjednala jsou pro něj až příliš cenné na to, aby o ně vlivem jejího rozpuštění přišel. Kreml zkrátka potřebuje WS nebo podobného aktéra, který by pro něj dále udržoval vztahy, které se WS od roku 2014 podařilo navázat. Potíže pro Kreml však mohou nastat v absenci osobnosti Jevgenije Prigožina a dalších zemřelých lídrů WS. Ti byli včele jak všech operací WS, tak i většiny vyjednávání. S jejich smrtí tak mohl Kreml přijít o jisté *know-how*, co se týče orientace a efektivity působení WS v jednotlivých státech.

Zdroje

Abdyraeva, C. (2020). The Use of Cyberspace in the Context of Hybrid Warfare.: Means, Challenges and Trends. *OIIP-Austrian Institute for International Affairs*. S. 13–15.

Adegoke, Y. (2023). Why Wagner is winning hearts in the Central African Republic. *BBC*. 11.12. 2023 (<https://www.bbc.com/news/world-africa-67625139>, 29.3. 2024).

Aljazeera (2023). *Wagner chief says 20,000 of its troops killed in Bakhmut battle*. 25.5. 2023 (<https://www.aljazeera.com/news/2023/5/25/wagner-chief-says-20000-of-its-troops-killed-in-bakhmut-battle>, 6.3. 2024).

Baker, N. – Bullock, C. (2023). How a shadowy Russian organisation is making political and economic inroads across Africa. *ABC*. 3.4. 2023 (<https://www.abc.net.au/news/2023-03-31/russia-wagner-group-in-africa/102160936>, 5.12. 2023).

BBC (2023). *What is Russia's Wagner group, and what has happened to its leader?*. 6.9. 2023 (<https://www.bbc.com/news/world-60947877>, 9.2. 2024).

Ber, J. (2023). From Popasna to Bakhmut. The Wagner Group in the Russia-Ukraine War. *OSW*. 28.4. 2023 (<https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/osw-commentary/2023-04-28/popasna-to-bakhmut-wagner-group-russia-ukraine-war>, 5.3. 2024).

Bos, J. (2023). Wagner coûte une fortune aux Etats africains. *DW*. 18.3. 2023 (<https://www.dw.com/fr/wagner-co%C3%BBte-fortune-etats-africains/a-64987135>, 9.11. 2023).

Center for Preventive Action (2023). Conflict in the Central African Republic. *Global Conflict Tracker*. (<https://www.cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/violence-central-african-republic>, 29.3. 2024).

Cristiani, D. (2020). A Piece of a Greater Puzzle: The Libyan Civil War, External Influences and Regional Trends. *Terrorism Monitor*, 18(3), s. 8–10.

CSIS (2020). *Band of Brothers: The Wagner Group and the Russian State*. 21.9.2020 (<https://www.csis.org/blogs/post-soviet-post/band-brothers-wagner-group-and-russian-state>, 9.11. 2023).

Cilluffo, F. J. – Clark J.R. (2012). Thinking About Strategic Hybrid Threats – In Theory and in Practice. *PRISM* 4(1) s. 46–63.

De Castro, N. (2021). On Private Military Companies and Hybrid Warfare. *University of Illinois Urbana-Champaign*. 8(1) s. 35–41.

Doxsee, C. – Katz, B. – Jones, S.G. – Harrington, N. (2020). The Expansion of Russian Private Military Companies. *CSIS*. 9/2020 (<https://russianpmcs.csis.org/>, 3.2. 2024).

Drmola, J. – Mareš, M. – Kraus, J. (2022). Conceptualisation of Hybrid Interference in the Czech Republic: How to Make it a Practically Researchable Phenomenon?. *Sciendo* 18(3) s. 343–354.

Dvořák, L. (2022). Ruské plynové kohouty se takřka zavřely. Je to katastrofa, nebo konec vydírání?. *iRozhlas*. 13.9.2022 (https://www.irozhlas.cz/komentare/rusky-plyn-rusko-evropa-komentar-libor-dvorak_2207131630_ako, 21.12.2023).

European Council (2023). *Wagner Group: Council adds 11 individuals and 7 entities to EU sanctions lists*. 25.2. 2023 (https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/02/25/wagner-group-council-adds-11-individuals-and-7-entities-to-eu-sanctions-lists/?utm_source=dsms-auto&utm_medium=email&utm_campaign=Wagner%20Group%3A%20Counc

il%20adds%2011%20individuals%20and%207%20entities%20to%20EU%20sa
nctions%20lists, 5.12.2023).

Friedman, O. – Kabernik, V. – Pearce J.C. (2019). *Hybrid Conflicts and Information Warfare: New Labels, Old Politics*. Boulder: Lynne Rienner Publishers.

Galeotti, M. (2016). Solidarity, Securitisation, and Europe in an Age of Hybrid Threats. *Central European Political Science Review* 17(66) s. 1–6.

Hoffman, F.G. (2007). Conflict in the 21st century: The Rise of Hybrid Wars. *Arlington: Potomac Institute for Policy Studies*. s. 1–72.

Hoffman, F.G. (2018). Examining Complex Forms of Conflict: Gray Zone and Hybrid Challenges. *PRISM* 7(4), s. 30–47.

Hybrid CoE (Nedatováno). *Hybrid threats as a concept*. Nedatováno (<https://www.hybridcoe.fi/hybrid-threats-as-a-phenomenon/>, 6.2. 2024).

Ilyushina, M. (2022). In Ukraine, a Russian mercenary group steps out of the shadows. *The Washington Post*. 18.8. 2022 (<https://www.washingtonpost.com/world/2022/08/17/ukraine-russia-wagner-group-mercenaries/>, 6.3.2024).

Johnston, W. (2019). More than just oil and gold informing Russia decision to back Bashir. *The East African*. 12.3. 2019 (<https://www.theeastafrican.co.ke/oped/comment/Why-Russia-is-backing-Sudan-Omar-Bashir/434750-5021178-ga4fsxz/index.html>, 25.3.2024).

Lister, T. – Shukla, S. – Elbagir, N. (2019). Fake news and public executions: Documents show a Russian company's plan for quelling protests in Sudan. *CNN*. (25.4. 2019 (<https://edition.cnn.com/2019/04/25/africa/russia-sudan-minvest-plan-to-quell-protests-intl/index.html>, 25.3. 2024).

Makhinchuk, J. (2023). "Zrádce" Prigožin se znelíbil svému pánovi. Šéf žoldnéřů začínal jako Putinův kuchař. *Aktuálně.cz*. 24.8. 2023 (<https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/sef-obavanych-ruskych-zoldneru-kdo-je-jevgenij-prigozin/r~ff80c824496e11edbe29ac1f6b220ee8/>, 18.11. 2023).

Mansoor, P.R. – Murray, W. 2012. *Hybrid Warfare: Fighting Complex Opponents from the Ancient World to the Present*. Cambridge University Press: Cambridge.

Marten, K. (2019). Russia's use of semi-state security forces: the case of the Wagner Group. *Post-Soviet Affairs*. 35(3), s. 181–204.

McGregor, A. (2024). Wagner's Influence in Central African Republic Wanes as American PMC Enters the Scene. *The Jamestown Foundation*. 7.2. 2024 (<https://jamestown.org/program/wagners-influence-in-central-african-republic-wanes-as-american-pmc-enters-the-scene/>, 29.3. 2024).

Ministerstvo obrany ČR (2021). *Národní strategie pro čelení hybridnímu působení*. Praha: Ministerstvo obrany ČR – VHÚ Praha.

Ministerstvo vnitra ČR (2024). *Co jsou hybridní hrozby?*. (Nedatováno). (<https://www.mvcr.cz/chh/clanek/co-jsou-hybridni-hrozby.aspx>, 31.1. 2024).

Ministerstvo zahraničních věcí (2023). *Bezpečnostní strategie České republiky 2023*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí. (https://www.mzv.cz/file/5118610/Bezpecnostni_strategie_Ceske_republiky_2023.pdf).

Mohamedou, K. (2024). The Wagner Group, Russia's Foreign Policy and Sub-Saharan Africa. *Geneva Paper*. 32(24), s. 17–28.

Molfar (Nedatováno). *Catalog of Russian PMCs: 37 private military companies of the Russian Federation*. Nedatováno (<https://molfar.com/en/blog/catalog-of-russian-pmcs>, 20.4. 2024).

NATO (2016). *Statement on the implementation of the Joint Declaration signed by the President of the European Council, the President of the European Commission, and the Secretary General of the North Atlantic Treaty Organization.* 6.12. 2016 (https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_138829.htm, 21.4. 2024).

OSN (2014). *Informační List MINUSCA.* Nedatováno (https://peacekeeping-un.org.translate.google/en/mission/minusca?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=cs&_x_tr_hl=cs&_x_tr_pto=sc, 29.4. 2024).

Otlowski, T. (2023). Wagner Group Activities in Libya and the Sahel Region After the Failed “Putsch“ in Russia – Business as usual. *Casimir Pulaski Foundation.* 27.10. 2023 (<https://pulaski.pl/en/wagner-group-activities-in-libya-and-the-sahel-region-after-the-failed-putsch-in-russia-business-as-usual/>, 21.3. 2024).

Parens, R. (2022). The Wagner Group’s Playbook in Africa: Mali. *Foreign Policy Research Institute.* 18.3 2022 (<https://www.fpri.org/article/2022/03/the-wagner-groups-playbook-in-africa-mali/?s=09>, 9.11. 2023).

Rácz, A. – Jójárt, K. (2020). The Role of Irregular Forces in Russia’s Hybrid Warfare. *COE–DAT.* s. 1–23.

Reichborn-Kjennerud, E. – Cullen, P. (2016). What is Hybrid Warfare? *Norwegian Institute of International Affairs.* S. 1–4.

Reichborn-Kjennerud, E. – Cullen, P. (2017). Countering Hybrid Warfare Project: Understanding Hybrid Warfare. *MCDC.* (https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5a8228a540f0b62305b92caa/dar_mcdc_hybrid_warfare.pdf, 21.12.2023).

Rod, Z. et al. (2022). The Wagner Group As a Russian Hybrid Interference Tool In World Politics. *CBAP*. (<https://cbap.cz/wp-content/uploads/CBAP-Wagner-Group-Hybrid-Interference.pdf>, 9.11. 2023).

Rondeaux, C. (2019). Decoding the Wagner Group: Analyzing the Role of Private Military Security Contractors in Russian Proxy Warfare. *New america*. 5.11. 2019 (<https://www.newamerica.org/future-security/reports/decoding-wagner-group-analyzing-role-private-military-security-contractors-russian-proxy-warfare/executive-summary-key-findings>, 16.2. 2024).

Rondeaux, C. – Imhof, O. – Margolin, J. (2021). The Abu Dhabi Express: Analyzing the Wagner Group's Libya Logistics Pipeline and Operations. *New America*. 3.11. 2021 (<https://www.newamerica.org/future-frontlines/reports/the-abu-dhabi-express/>, 23.3. 2024).

Schreck, C. (2018). What Are Russian Military Contractors Doing In The Central African Republic?. *RadioFreeEurope*. 2.8. 2018 (<https://www.rferl.org/a/explainer-what-russian-military-contractors-are-doing-in-central-african-republic/29405290.html>, 29.3. 2024).

Schreck, C. (2019). From 'Not Us' To 'Why Hide It?': How Russia Denied Its Crimea Invasion, Then Admitted It. *RadioFreeEurope*. 26.2. 2019 (<https://www.rferl.org/a/from-not-us-to-why-hide-it-how-russia-denied-its-crimea-invasion-then-admitted-it/29791806.html>, 2.2. 2024).

Seddon, S. (2023). Who is Dmitry Utkin and who else was on the plane?. *BBC*. 24.8. 2023 (<https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-66602757>, 15.11. 2023).

Solmaz, T. (2022). Hybrid Warfare: One Term, Many Meanings. *Small Wars Journal*. 25.2. 2022 (<https://smallwarsjournal.com/jrnl/art/hybrid-warfare-one-term-many-meanings>, 7.12. 2023).

Sukhankin, S. (2020). Continuation of Policy by Other Means: Russian Private Military Contractors in the Libyan Civil War. *Terrorism Monitor*, 18(3), s. 5–7.

Thompson, J. – Doxsee, K. – Bermudez Jr., J.S. (2022). Tracking the Arrival of Russia's Wagner Group in Mali. *CSIS*. 2.2. 2022 (<https://www.csis.org/analysis/tracking-arrival-russias-wagner-group-mali>, 30.3. 2024).

Úřední věstník Evropské unie (2023). *Prováděcí nařízení Rady (EU) 2023/430*. 25.2. 2023 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32023R0430>, 25.3. 2024).

Vorobyov, N. (2022). Shrouded in secrecy for years, Russia's Wagner Group opens up. *AlJazeera*. 10.8.2022 (<https://www.aljazeera.com/news/2022/8/10/wagner-private-group-now-an-extension-of-russias-military>, 9.11. 2023).

Wither, J. K. (2016). Making Sense of Hybrid Warfare. *Connections*, 15(2), s.73–87.

Yakoreva, A. (2018). “Putin's Cook” set out to mine gold in Africa. *The Bell*. 5.6. 2018 (<https://en.thebell.io/putin-s-cook-set-out-to-mine-gold-in-africa/>, 25.3. 2024).

Resumé

This bachelor thesis concentrates on the Wagner group and its operations in Ukraine, Syria, Libya, Sudan, CAR and Mali. It seeks to find out whether the Wagner group conducted these operations alone or whether the group served as a hybrid tool of the Russian state. The thesis is a case study that analyzes the activities of the Wagner group in the mentioned states between 2014 and 2023.

The Wagner group is a private military company founded in 2014 by a Russian oligarch and Vladimir Putin's long time associate Yevgeny Prigozhin. The group is suspected to be a shadowy army that serves as an effective hybrid tool of the Kremlin and protects its interests in many foreign countries. By using the Wagner group, Russia can fulfill some of its international goals without a direct state intervention.

In conclusion, the Wagner group served as a hybrid tool of the Russian state between 2014 and 2023. However, the interests the group served to protect often differ by state. For example, its activities in Africa primarily protected Russian economic interests, while the group's activities in Ukraine were mostly of the military nature.